

Bruxelles, 14. listopada 2019.
(OR. en)

12836/19

COHOM 112
DEVGEN 190
FREMP 141
CFSP/PESC 754
ACP 114
COEST 222
COLAC 67
COASI 137
COAFR 200
MAMA 155
MOG 87

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Na datum: 14. listopada 2019.
Za: Delegacije

Br. preth. dok.: 12699/19

Predmet: Zaključci Vijeća o demokraciji

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o demokraciji koje je Vijeće usvojilo na 3720. sastanku održanom 14. listopada 2019.

Zaključci Vijeća o demokraciji

1. Danas živimo u svijetu u kojem se demokracija stalno suočava s izazovima i dovodi u pitanje. Dok je u mnogim zemljama demokracija snažna, u drugima se bilježi rastući trend autoritarizma. Izazovi su višestruki i moramo se hitno i sveobuhvatno s njima suočiti. Što je sustav upravljanja demokratskiji, to će društvo biti uključivije i ravnopravnije. Deset je godina prošlo od usvajanja Zaključaka Vijeća o potpori demokraciji u vanjskim odnosima EU-a. Vrijeme je da se ta predanost EU-a obnovi.
2. Jedan od ciljeva vanjskog djelovanja Europske unije jest promicanje demokracije, vladavine prava te univerzalnosti i nedjeljivosti ljudskih prava i temeljnih sloboda, kako je utvrđeno u članku 21. Ugovora. Usto, u članku 21. Opće deklaracije o ljudskim pravima navodi se da je „volja naroda [...] temelj državne vlasti” i da se „mora izražavati na redovnim i poštenim izborima”.
3. Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, kako se navodi u članku 2. Ugovora. Te su vrijednosti međuovisne i međusobno se nadopunjuju. I dalje je vrlo važno osigurati usklađenost unutarnjih i vanjskih politika EU-a. Kako je utemeljeno Globalnom strategijom EU-a, podupiranje demokracije, ljudskih prava i vladavine prava izvan EU-a i u strateškom je interesu Unije jer se time doprinosi zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a, među ostalim:
 - jačanjem učinkovitog, transparentnog i odgovornog multilateralnog sustava utemeljenog na pravilima koji EU i njegovi partneri istomišljenici nastoje poticati,
 - omogućivanjem i ubrzavanjem provedbe Programa održivog razvoja do 2030., osobito cilja br. 16 o odgovornim institucijama te uključivom i participativnom donošenju odluka i cilja br. 10 o smanjenju nejednakosti,

- stvaranjem uvjeta za održiv mir i sigurnost te sprečavanjem nasilnih sukoba putem sudjelovanja i odgovornosti, reagiranja na pritužbe i političkog posredovanja u neslaganjima,
 - izgradnjom uključivih i otpornih demokratskih društava koja mogu stvoriti prilike za svoje stanovništvo te omogućiti promicanje pristupa migracijama utemeljenog na pravima, rješavanjem problema prisilnog raseljavanja i smanjenjem čimbenika koji potiču nezakonite migracije.
4. Vijeće ponovno potvrđuje načela svojih zaključaka iz 2009. o potpori demokraciji te podsjeća na Strateški okvir EU-a za ljudska prava i demokraciju iz 2012. i naknadne akcijske planove za ljudska prava i demokraciju, kao i na iskustva koja je EU stekao tijekom posljednjeg desetljeća rada na podupiranju demokracije, temeljnih sloboda i vladavine prava diljem svijeta. Vijeće također napominje važnost svojih zaključaka iz 2019. o osiguravanju slobodnih i poštenih izbora u Europi i zaključaka iz 2017. o suradnji EU-a s civilnim društvom u području vanjskih odnosa te daljnjeg djelovanja u vezi s njima. Pozdravlja napore za pripremu novog Akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024. Ovim će se zaključcima Vijeća prema potrebi doprinijeti tom akcijskom planu.
5. Diljem svijeta ljudi i dalje pokazuju koliko snažno žele da se njihov glas jače čuje i da budu uključeni u postupke donošenja odluka. Na svim kontinentima demokracija iznova dokazuje svoju otpornost, no novi i sve veći izazovi ipak se pojavljuju.

Ti izazovi, među ostalim, uključuju:

- i. **podrivanje demokratskih procesa i institucija**, među ostalim održavanjem privida demokracije kako bi se ozakonili autokratski režimi, proširenjem ustavnih ograničenja mandata, uplitanjem u pravosuđe, smanjenjem medijskog pluralizma, ograničavanjem pravnog i političkog prostora za oporbene stranke i smanjenjem transparentnosti nekih subjekata u demokratskom procesu, u financiranju političkih i tematskih kampanja;

- ii. **niske razine povjerenja** u institucije i političare zbog rastućih društvenih i gospodarskih nejednakosti, korupcije i nedostatka uključivosti;
 - iii. **smanjenje demokratskog prostora za civilno društvo**, uključujući borbe za ljudska prava i aktiviste za demokraciju, kao i slobodne i neovisne medije na internetu i izvan njega putem nasilja, progona i zastrašivanja, ograničavajućeg zakonodavstva, ograničenja registracije i financiranja te odmazde;
 - iv. **sve više slučajeva kršenja ljudskih prava i temeljnih sloboda**;
 - v. **manipulacije s pomoću internetskih tehnologija**, uključujući kampanje dezinformiranja, ograničenja i zatvaranja pod pokroviteljstvom države, govor mržnje, nezakonito mikrociljanje građana i građanki porukama kojima se krše prava na privatnost i zaštitu podataka te izbjegavanje učinkovitog nadzora nad financiranjem političkih poruka. Internet pozitivno doprinosi demokratizaciji, no gospodarski model digitalnih platformi isto tako djelomično je odgovoran za te izazove.
6. Vijeće se stoga slaže s daljnjim razvojem zajedničkog, praktičnog rješenja koje se temelji na bliskoj suradnji institucija EU-a i država članica, a kojim bi se odgovorilo na te izazove. Uzimajući u obzir činjenicu da se procesi izgradnje demokracije odvijaju u različitim kontekstima, institucije EU-a i države članice promicat će pozitivne trendove i suzbijati negativne, s naglaskom na sljedećem:
- a) ulaganju napora u provedbu Programa održivog razvoja do 2030. i osobito ciljeva održivog razvoja br. 10 i 16 kako bi se na sveobuhvatan način promicalo i održalo demokratsko upravljanje, ljudska prava, vladavina prava, odgovornost i participativno, uključivo donošenje odluka te kako bi se osigurala usklađenost s naporima EU-a u rješavanju nejednakosti. Borba protiv nejednakosti ključna je za ponovnu izgradnju povjerenja u demokraciju i njezine institucije.
 - b) promicanju potpunog sudjelovanja svih osoba bez diskriminacije te, u tom kontekstu, na ulaganju posebnih i konkretnih napora u podupiranje većeg sudjelovanja i zastupljenosti žena i mladih osoba te njihovih interesa u javnom i političkom životu.

- c) jačanju i podupiranju kapaciteta parlamenata i (na nepristran način) političkih stranaka na nacionalnoj i podnacionalnoj razini kako bi mogli obavljati svoju ključnu ulogu u demokratskim društvima.
- d) jačanju i podupiranju međunarodnog i lokalnog civilnog društva i okružja u kojemu se ona potiču, kao ključnog stupa pluralističke i uključive demokracije. Posebnu bi pozornost trebalo posvetiti podupiranju boraca za ljudska prava, a posebno borbinja za ljudska prava.
- e) ulaganju više napora u potporu i zaštitu slobodnih i neovisnih medija, na internetu i izvan njega, među ostalim promicanjem sigurnosti novinara i podupiranjem poticajnog okružja.
- f) podupiranju napora za jačanje vladavine prava, demokratskog integriteta i odgovornosti jačanjem diobe vlasti, pristupa pravosuđu i prava na pošteno suđenje za sve, borbom protiv nekažnjavanja i suzbijanjem korupcije.
- g) podupiranju i promicanju građanskog obrazovanja i internetske medijske pismenosti kao nužnog srednjoročnog i dugoročnog doprinosa otpornosti današnjih demokracija te na promicanju uporabe internetskih tehnologija za jačanje demokratskog sudjelovanja, odgovornosti i pristupa informacijama.
- h) podupiranju zemalja u njihovim naporima da osiguraju učinkovitu primjenu pravila o izborima i demokraciji i na internetu, oslanjajući se na vlastite napore EU-a u tom pogledu, uključujući izborni paket Komisije i Europsku mrežu za suradnju u području izbora, akcijski plan za borbu protiv dezinformiranja, Kodeks dobre prakse u suzbijanju dezinformacija, kao i preporuku Vijeća Europe o standardima za e-glasovanje te prakse razvijene u okviru mehanizma brzog odgovora skupine G7.

- i) promicanju veće uključenosti i vjerodostojnosti izbornih postupaka promatranjem izbora EU-a, potporom domaćim izbornim promatračima i jačanjem zajedničkih napora potrebnih za podupiranje i poticanje praćenja provedbe preporuka izbornih misija EU-a i OEES-a te rješavanjem novih izazova u vezi s promatranjem izbora, uz suradnju s međunarodnom zajednicom za promatranje izbora.
 - j) jačanju već bliske koordinacije s multilateralnim, međunarodnim i regionalnim organizacijama, stvaranjem snažnih globalnih partnerstava za potporu demokraciji i provedbom cilja održivog razvoja br. 16.
 - k) promicanju veće transparentnosti demokratskih procesa, posebno financiranja političkih i tematskih kampanja različitih aktera.
 - l) mogućnosti brzog djelovanja pri odgovoru na velika pogoršanja ili poboljšanja demokratske situacije u zemljama, i u političkom smislu i putem odgovarajuće dodjele sredstava.
 - m) promicanju fleksibilnijeg, inovativnijeg, dugoročnijeg pristupa kojim se uzimaju u obzir sukobi radi podupiranja demokracije i, u tom kontekstu, na poticanju i podupiranju rada Europske zaklade za demokraciju i drugih organizacija koje djeluju na te načine.
 - n) jačanju promicanja vrijednosti demokracije kao globalnog i općeg javnog dobra te javne komunikacije o tome.
7. Vijeće sa zanimanjem iščekuje redovite daljnje rasprave o stanju demokracije diljem svijeta i o aktivnostima EU-a u tom području.